

УДК 581.522.4

Я. А. СІДАРОВІЧ

ЦЭНТРАЛЬНАМУ БАТАНІЧНАМУ САДУ АН БССР — 50 ГАДОЎ

Цэнтральнаму батанічнаму саду (ЦБС) — адной са старэйшых батанічных устаноў Акадэміі навук БССР споўнілася 50 гадоў. Ён арганізаваны па рашэнню Савета Народных Камісараў БССР 17 красавіка 1932 г. За 50 гадоў сад вырас у буйную навукова-даследчую ўстанову, дзе распрацоўваюцца тэарэтычныя асновы і метады выкарыстання раслінных рэсурсаў для развіцця народнай гаспадаркі і культурнага будаўніцтва рэспублікі.

Асноўны напрамак навуковай дзейнасці Цэнтральнага батанічнага сада вызначаецца патрабаваннямі праграмы КПСС у вобласці раслінаводства, аховы прыродных раслінных рэсурсаў, паляпшэння навакольнага асяроддзя.

Будаўніцтва сада пачалося ў 1932 г. пад кіраўніцтвам члена-карэспандэнта АН БССР, прафесара С. П. Мельніка па складзенай ім схеме. Генеральны праект рэканструкцыі быў падрыхтаваны ў 1940 г. групай спецыялістаў і навуковых супрацоўнікаў Батанічнага інстытута АН СССР. У яго распрацоўцы прынялі ўдзел докт. біял. навук Н. В. Шыпчынскі, архітэктар-мастак А. І. Ізосімаў, докт. біял. навук Л. І. Рубцоў, докт. біял. навук С. Г. Саакаў і інш. У 1940—1941 гг. разгарнуліся будаўнічыя работы па рэканструкцыі сада, але ім перашкодзіла вайна.

У даваенны перыяд калектыў ЦБС АН БССР разам са стварэннем сада праводзіў вялікую навукова-даследчую работу ў вобласці інтрадукцыі раслін, вывучэння мясцовай флоры і расліннасці, дэкаратыўнага садаводства і памалогіі. У саставе навуковага калектыву сада працавалі вядомыя вучоныя таго часу (прафесары С. П. Мельнік, М. П. Томін, М. Р. Васількоў, Я. К. Праскуракоў) і здольная моладзь (М. Д. Несцяровіч, А. І. Підоплічка, А. І. Чарнянкоў і інш.), многія прадстаўнікі якой у далейшым сталі вядомымі ў савецкай біялагічнай навуцы.

Найбольш значнымі навуковымі працамі, апублікаванымі ў гэты перыяд, былі два тамы «Вызначальніка лішайнікаў БССР» [31, 32], манаграфія «Дзікарослыя пладовыя і ягадныя расліны БССР» [22]. Былі падрыхтаваны да друку 1-ы том «Флоры БССР», «Дрэвы і кустарнікі для зялёнага будаўніцтва БССР» (пад рэд. С. Я. Сакалова, М. Д. Несцяровіча), «Вызначальнік імхоў БССР» (А. С. Лазарэнка), «Гібрыдызацыя топаляў» (М. Д. Несцяровіч), а таксама матэрыял для 2-га тома «Флоры БССР». У рабоце над кнігай «Флора БССР» з вучонымі сада песна супрацоўнічалі буйнейшыя батанікі краіны — прафесары Б. А. Федчанка, Б. К. Шышкін, С. Я. Сакалоў, А. С. Лазарэнка, вядомы дэндралаг В. П. Малееў і інш. Шмат сіл і энергіі ў будаўніцтва і развіццё даследаванняў у садзе ўнеслі працаваўшыя ў розны час у якасці дырэктара В. Т. Корсакаў, В. А. Асадчы, канд. біял. навук Г. Ф. Жалязноў, канд. с.-г. навук М. М. Купчынаў, докт. біял. навук А. В. Міраненка, докт. біял. навук І. Н. Рахцеева. Вялікая заслуга ў стварэнні дэндралагічных калекцый сада і развіцці даследаванняў у вобласці інтрадукцыі дрэвавых раслін акадэміка АН БССР М. Д. Несцяровіча.

